

Wyrok z dnia 4 lutego 1999 r.

II UKN 439/98

Nieprzeprowadzenie wyczerpującego postępowania dowodowego na sporne między stronami okoliczności, uzasadnia zarzut naruszenia art. 233 § 1 KPC i pozwala na przyjęcie, że powyższe uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Teresa Romer, Stefania Szymańska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 1999 r. sprawy z wniosku Towarzystwa Wiedzy Powszechnej-Oddziału Regionalnego w S. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w S. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 26 marca 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 27 października 1997 r. [...] Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie oddalił odwołanie Towarzystwa Wiedzy Powszechnej Oddziału Regionalnego w S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w S. z dnia 21 kwietnia 1997 r., którą obciążono wnioskodawcę obowiązkiem opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne A.R. za okres od lipca 1996 r. do stycznia 1997 r., po ustaleniu, że umowa łącząca Towarzystwo i A.R. jest umową o pracę. W ocenie Sądu zawarta przez strony umowa określająca rodzaj pracy, miejsce jej wykonania, termin rozpoczęcia i wynagrodzenie, niezależnie od nazwy, jest umową o pracę w rozumieniu art. 29 KP.

Stanowisko to podzielił Sąd Apelacyjny w Lublinie, który oddalił apelację wnioskodawcy [...].

Powyższy wyrok zaskarżyło kasacją TWP Oddział Regionalny w S. i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 22 § 1 KP i art. 750 KC - przez przyjęcie, że strony były związane umową o pracę a nie umową zlecenia oraz naruszenie prawa procesowego - art. 233 KPC - przez pominięcie zeznań Prezesa Towarzystwa „i tym samym nie zebranie podstawowych materiałów dowodowych”, wniosło o jego uchylenie, „jak również wyroku Sądu Wojewódzkiego”. W ocenie skarżącego, przyjmując istnienie między stronami stosunku pracy, Sądy „orzekły tak jakby istniało domniemanie prawne, że stosunek łączący osobę prawną z osobą fizyczną jest zawsze stosunkiem pracy”. Pomijając nadto wnioskowany dowód, Sądy bezpodstawnie przyjęły, że A.R. był podporządkowany Prezesowi zarządu TWP, który - w ich ocenie - był kierownikiem zakładu pracy.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Ustalenia jakie poczynił w sprawie Sąd Apelacyjny (akceptując stanowisko Sądu pierwszej instancji) w przedmiocie rodzaju umowy łączącej A.R. z Oddziałem Regionalnym TWP w S. są przedwczesne i jako takie nie mogą stanowić podstawy rozstrzygnięcia.

Przepis art. 233 § 1 KPC statuujący zasadę swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego, zobowiązuje jednocześnie sąd orzekający „do wszechstronnego rozważenia zebranego materiału” przy założeniu, że materiał ten jest wyczerpujący. Podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało ustalenie czy umowy łączące A.R. z TWP miały charakter umów o pracę w rozumieniu art. 22 KP czy też umów cywilnoprawnych (art. 734 i 750 KC). Sama treść tych umów, podobnie jak i ich nazwa, mimo że istotne, nie mogą być uznane za przesądzające, bez przeprowadzenia dalszych dowodów w szczególności dla stwierdzenia występowania tzw. podległości służbowej (podporządkowania) po stronie A.R. Stanowisko Sądu Apelacyjnego, że Prezes Zarządu sprawuje kierownictwo stowarzyszenia i w związku z tym jest przełożonym zatrudnionych pracowników, nie może być podzielone, nie znajduje bowiem oparcia w statucie stowarzyszenia, który nie był przedmiotem oceny Sądu, co trafnie podnosi kasacja. Należy zwrócić uwagę, że już w apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji, zawarty był wniosek dowodowy o przesłuchanie świadka

Mieczysława I. dla ustalenia „stosunków łączących A.R. z władzami Oddziału”, stąd też pominięcie tego dowodu może być oceniane jako prowadzące do naruszenia art. 382 KPC. W ocenie Sądu Najwyższego nieprzeprowadzenie wyczerpującego postępowania dowodowego na sporne między stronami okoliczności, uzasadnia zarzut naruszenia art. 233 § 1 KPC i pozwala na przyjęcie, że powyższe uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 393¹ pkt 2 KPC).

Wskazane braki w postępowaniu dowodowym uzasadniają też zarzut naruszenia prawa materialnego, jego bowiem zastosowanie do niepełnego materiału dowodowego nie może być uznane za właściwe jako przedwczesne. Jedną z cech odróżniających stosunek pracy od stosunków cywilno-prawnych jest wykonywanie przez pracownika określonego rodzaju pracy na rzecz i pod kierunkiem pracodawcy (art. 22 KP). To podporządkowanie - w sensie jego istnienia - nie zostało w sprawie wyjaśnione, odmienne więc stanowisko Sądu, jako przedwczesne, nie może być uznane za trafne.

Wszystko to czyni kasację usprawiedliwioną, co mając na względzie orzeczo-
no jak w sentencji po myśli art. 393¹³ § 1 KPC.

=====